

Afsluitingsdag van het POPU

Langstzittende bestuurslid van het POPU

Uitwisselen van ervaringen

Peter Vermaat

Foto's Poppentheater Cassiopeia

Men zegt wel eens: het staat allemaal in de sterren geschreven. Dingen komen en gaan. Zo heeft het POPU 38 jaar bestaan. Als langstzittend bestuurslid mocht Marcel Oudenbroek op zondag 3 september 2023 de afscheidsspeech houden in het Parkhuis te Amersfoort. Wat een bolwerk van poppenspelersoverleg leek, is niet meer.

Marcel Oudenbroek (1967) is vanaf 1992 betrokken geraakt bij de stichting Provinciaal Overleg van Poppenspelers in de provincie Utrecht (POPU) en zit vanaf 1993/94 in het bestuur ervan. Eerst als algemeen bestuurslid, maar van 2000 tot 2009 was hij voorzitter en de laatste acht jaar was hij penningmeester van dit overleg. Hij zegt: "De enige rol die ik niet heb vervuld, is die van secretaris. Ofschoon ik op de achtergrond veel secretariaal werk heb verricht. Zo mocht ik nu als laatste daad de website van de stichting stopzetten, de sociale media vaarwel zeggen, de bankrekening opheffen en tot slot de stichting laten uitschrijven uit het handelsregister van de Kamer van Koophandel."

In hart en nieren

Marcel is een poppenspeler in hart en nieren. Toen hij vier jaar was, kwam hij er al mee in aanraking, dankzij zijn moeder. Samen met een vriendin die kleuterjuf was, volgde zij een cursus poppen maken van papier-maché. Daarna gingen de beide dames naar Camilla Koevoets om zich verder te bekwamen in het maken van en het spelen met poppen. Marcel kreeg op zijn vierde al een poppenkast cadeau, samen met de zelfgemaakte poppen van zijn moeder. "Daarnaast," vertelde Marcel, "heb ik heel veel voorstellingen van Camilla gezien. Bijna alle poppen die in haar theater hangen, heb ik wel een keer 'in het echt' zien spelen. Toen ik twaalf was, wist ik al wat ik wilde worden, namelijk poppenspeler. Op mijn veertiende kreeg ik van mijn vader een nieuwe poppenkast, die gemakkelijk uit elkaar te halen was, gemaakt van waterleidingbuizen. Ik speelde ermee voor vrienden, familie en kennissen."

"In 1982, ik was veertien, werd ik lid van de NVP-UNIMA. Na mijn middelbare school wilde ik aanvankelijk naar de Academie voor Expressie door Woord en Gebaar. Maar de broer van mijn opa, die beroepskeuzeadviseur was, raadde mij dat af. Vandaar dat ik op de Pabo ben terechtgekomen. Niet om leerkracht te worden, ofschoon ik na mijn opleiding nog wel een klein jaar voor de klas heb gestaan, maar om poppenspeler te worden. Maar eerst moest ik, als dienstweigeraar, vervangende dienstplicht verrichten op hetzelfde arbeidsbureau waar mijn oudoom gewerkt had. Tegelijk ben ik mijn eigen poppentheater gestart: Cassiopeia, vernoemd naar een sterrenbeeld, een figuur uit de Griekse mythologie. Zeus zou haar als sterrenbeeld aan de hemel hebben geplaatst. Daarnaast volgde ik de tiendaagse cursus die Marla Kleine coördineerde in Amstelveen: de eerste poppentheaterwerkplaats, waaruit later De Proeve is voortgekomen. Daarnaast heb ik via de NVP-UNIMA twee mentorschappen gehad, namelijk van Frank Kooman en Camilla Koevoets, en heb ik in 2019 nog de Jan Klaassenacademie gedaan."

Op veel plaatsen

Marcel speelt met hand- en stokpoppen in een gesloten kast. Hij treedt voornamelijk op voor kinderen van drie tot acht jaar, maar ook voor ouderen met dementie en voor mensen met een verstandelijke uitdaging. Het zijn, zoals hij zelf zegt, zelf bedachte, sprookjesachtige verhalen. "Soms maak ik gebruik van een prentenboek. Ik speel zowel bij mensen thuis, als op scholen, kinderdagverblijven en in bibliotheken, IKEA, De Bijenkorf of in winkelcentra,

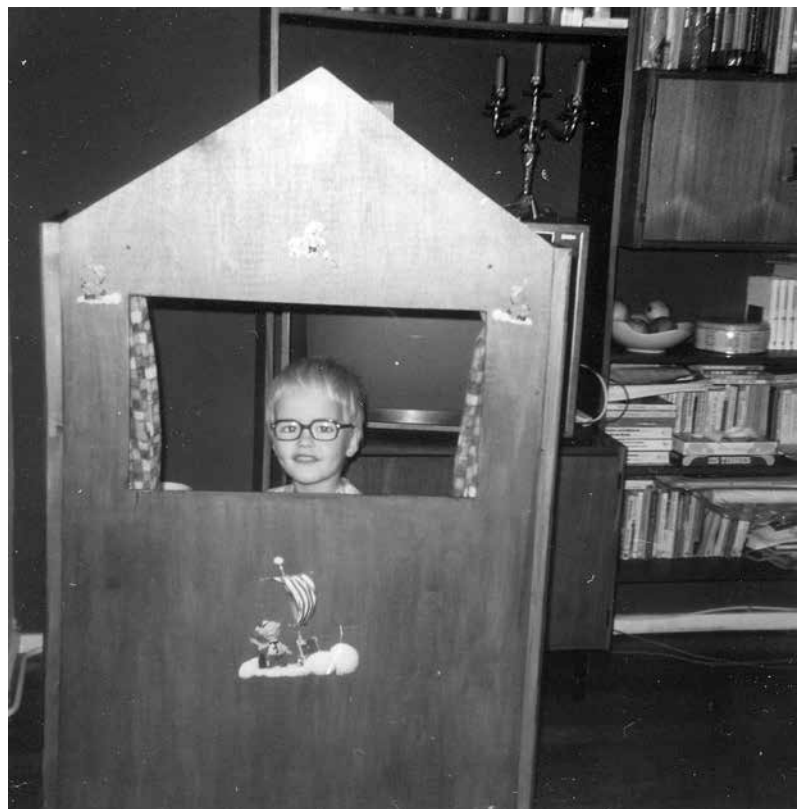
én op festivals. Aanvankelijk zat ik bij verschillende boekingsbureaus. Het voordeel daarvan is, dat ze je overal kunnen plaatsen, maar sommige bureaus betalen wel erg laat en dat gaat op een gegeven moment irriteren. Nu doe ik daarom alles zelf. Iedere keer vind ik het weer geweldig, hoe je dode materialen tot leven kunt brengen en hoe je publiek kan meegaan in je verhaal. Het is heerlijk, als ze met een fijn gevoel de zaal verlaten."

Spanningsboog

Wel heeft Marcel geconstateerd dat in de loop van de tijd de spanningsboog van kinderen geringer is geworden. "Kon je vroeger een voorstelling spelen van een uur en zaten in je publiek ook kinderen van twaalf jaar, nu houdt het vaak op bij achtjarigen en is de duur van een voorstelling een half uur tot drie kwartier. Je hebt nu zelfs dreumesen van anderhalf onder je toeschouwers. De sfeer krijgen ze wel mee, maar niet de inhoud van het verhaal natuurlijk. Bovendien beperkt een te jong publiek je voorstelling een beetje. Het mag dan niet te ingewikkeld en niet te spannend worden."

POPU

In 1992 begon Marcel deel te nemen aan het overleg van het POPU. Het was de tijd, dat hij, zesentwintig jaar oud, full time poppenspeler werd. Een jaar later zat hij als algemeen bestuurslid in het bestuur van deze stichting, om vervolgens, zoals gezegd, negen jaar voorzitter en acht jaar penningmeester te zijn. "Het POPU is ontstaan," vertelt Marcel, "naar aanleiding van een initiatief van het Permanent Poppen Overleg, een landelijke organisatie. In 1984 organiseerde het POPU het eerste Utrechts Poppenfestival en een jaar later was de

Marcel's eerste poppenkast

Marcel in een poppencollage

stichting een feit. We wilden zowel een ontmoetingsplaats voor poppenspelers zijn als een organisatie die aan deskundigheidsbevordering doet. Daardoor trokken we poppenspelers uit heel Nederland. Maar de eerste tien jaar, het was de tijd van onder andere voorzitter Herman Broekhuizen (bekend van zijn vele kleuterliedjes en het radioprogramma Kleutertje Luister), hielden we ons voornamelijk bezig met de organisatie van de Poppentiendaagse in Utrecht, een festival in de herfst. Bijna het hele jaar werd daarover vergaderd. We waren bezig met het aanvragen van subsidies bij fondsen, gemeenten en provincies. Werden die afgewezen, dan moesten we weer bezwaar aantekenen. In die jaren wilden we graag meer bekendheid geven aan het poppenspel als volwaardige theaterdiscipline.

We zochten aansluiting bij allerlei overlegstructuren, zoals de Stichtse Culturele Raad, maar die gingen ter ziele. Het culturele landschap veranderde en het POPU raakte buiten beeld.”

Het roer om

Na tien jaar, nu onder voorzitterschap van Frouke Diana van Zomeren, hebben we het roer omgegooid. We zijn ons meer gaan richten op het ontwikkelen van de eigen professe van poppenspeler. We zorgden voor cursussen en trainingen op het gebied van het poppenspel, public relations, belichting, administratie en dergelijke.

Het POPU heeft twee zeer memorabele projecten gehad. Het eerste project was: *De grot van de vergeten dingen* bij het Werftheater van Yvonne Groeneveld. In de beginjaren hebben we vanuit dit theater veel gewerkt. Het tweede project was dat van JOTA (een afkorting van Jong Talent) met *Trollemans gaat op reis*, dat we in het Moluks Historisch Museum organiseerden. In beide gevallen ging het om een samenwerking tussen verschillende poppenspelers om te komen tot één productie. Daarnaast hebben we twee publicaties uitgebracht, waarin alle deelnemers aan het overleg vermeld stonden.

Het Einde

Liep in 2000 de belangstelling al terug, nu houdt het POPU dan echt op. Marcel: “Door de covid-pandemie verdween een deel van onze vaste kern. De een emigreerde, de ander hield er gewoon mee op, en een derde werd beeldend kunstenaar. We konden geen bestuursleden meer vinden en door de opkomst van de regionale Pop-Ups van de NVP-UNIMA vertrokken ook de leden die ver van Utrecht woonden.” En zo stopte op 9 september 2023 het POPU officieel, na 38 jaar.

Marcel zegt: “Maar als Pop-Up Midden gaan we gewoon verder. Poppenspeler is eigenlijk een eenzaam beroep. Dan is het leuk om collega’s te ontmoeten die hetzelfde meemaken. Het uitwisselen van ervaringen blijft belangrijk.”

poppentheatercassiopeia.nl

Algemene ledenvergadering NVP-UNIMA

Op zaterdag 13 april 2024 vanaf 11.00 uur vindt de algemene ledenvergadering van onze vereniging (NVP-UNIMA) plaats in het Amstelveens poppentheater.

Deze vergadering gaat wel wat bijzonderder worden dan anders, omdat onze voorzitter Alexander Bauwens heeft aangegeven niet meer herkiesbaar te zijn als voorzitter! Alexander heeft een enorme staat van dienst zowel binnen onze vereniging als voor het Nederlandse poppenspel in het algemeen, zodat wij zijn bestuurscarrière binnen de NVP-UNIMA de aandacht willen geven die het verdient. Daarom zal na de ledenvergadering de middag feestelijk gevuld worden met allerlei soorten poppenspel om Alexander in het zonnetje te zetten.

Wil je bij de vergadering en de feestmiddag aanwezig zijn, stuur dan een emailtje aan onze secretaris, Anke van Vliet, via secretaris@nvp-unima.nl